

YÜZME HAVUZLARINDA MİNİMUM STANDARTLAR

Ali AKGUN

1951 yılında Söke'de doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Söke'de tamamladıktan sonra 1967 – 1968 döneminde Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde hazırlık okurken aynı yıl İstanbul Teknik Üniversitesi, Makina Fakültesi'ne girdi. 1973 yılında Gemi İnşaiye'den ihtisaslı Makina Yüksek Mühendisi olarak mezun oldu. Sungurlar A.Ş. de 4 yıl ve T. Halk Bankası Krediler Teknik Kontrolörü olarak 4 yıl süreyle çalıştı. Bu süreden itibaren ısı ve tesisat üzerine üretimlerde bulundu. Makina Sanayi'nde fabrika müdürlükleri göreviyle birlikte devam eden tesisat mühendisliği çalışmalarını 1985 yılında YAPTES A.Ş.'yi kurarak kurumlaştırdı. Yüzme havuzu, arıtma ve her türlü tesisatlara ilişkin çalışmalarını üretim, montaj, ithalat, ihracat ve distribütörlükler bazında sürdürmektedir.

Mühendislik hizmetlerinin, insan hayatını doğrudan ilgilendirmesi dolayısıyla, çok önemli bir bölümünü oluşturan "Tesisat mühendisliği", son yıllarda yeni bir alanın ülkemiz gündeminde yoğunlukla yer alması ile suyun, insan sağlığı, rehabilitasyon, spor, eğlence ve görselliği içeren kesimi ile tanışmış oldu.

Suyun, insan sağlığı bilincine uygun verilerle, yüzme havuzları ve her türlü aktivitesini içerir şekilde hizmete sunulmasının, dünyadaki gelişmiş birçok ülkede olduğu gibi, belirli kurallarla organize edilmesinin, dizayn kriterlerinin tespit edilmesinin, yapım ve işletme anında denetlenmesinin, kısaca bazı minimum standartların, en azından tesisat mühendisliğinin hayata geçirilmiş diğer işlevlerinden olduğu gibi ele alınmasının gerektiği kanısını taşıyorum.

Suyun klasik alanlarda kullanımının proje bazında başlayan, meslek odaları ve yerel yönetimlerce denetlenmesi olayı, taahhütlerin yerine getirilmesi anında da etkinliğini sürdürmekte, kurallarına uygun yazılıp, yazılmadığı belirlenmiş ölçülerle kontrol edilmektedir.

Zaman içinde kullanımlarının, dizayn ve yapımlarının gittikçe artacağına inandığım su etkinliklerinin, ki bunları, "yüzme havuzları, terapi havuzları, her türlü oyun havuzları, whirlpool, masaj havuzları, hottube veya çeşitli slide havuzları ile süs havuzları" olarak düşünmek ve sıralamak mümkündür, kategorize edilerek, tariflerinin yapılması, sektörel bazda bir dizi standarda oturtularak, insan sağlığını doğrudan ilgilendiren bu konularda, iyiyi oluşturmanın geç kalınmadan gerçekleştirilmesi yolunda adımlar atılması şarttır.

Havuzlar konusunda standartlar oluşturmak, hele ülkemizin koşullarına uygun kriterler seçerek bunları yapmak kolay değildir. Ancak amacım, böyle bir olguyu, böyle bir gereksinimi ülkemiz gündemine getirerek, çok önemli olduğuna inandığım bu konunun tartışılabilir ortamlarda, doğruların yakalanarak, bizde de standartların oluşturulmasına katkıda bulunmaktır.

Havuz konusunda yapılmış bulunan tanımlar, konulan standartlar, bu olayı bir kültür olarak bünyelerine yıllar öncesinden geçirmiş bulunan, bazı ulusların deneyim birikimlerinin, yine o ulusların yerel yönetimlerince oluşturulmuş komiteleri, eğitim kurumları, kurulları, enstitüleri ve meslek kuruluşları ile devlet kuruluşlarının ortaklaşa çalışmalarından elde edilmiştir. Böylelikle araştırmalar ve deneyimler sonucu, bir dizi minimum standart, yüzme havuzlarının ve diğer su etkinliklerinin dizayn ve yapımları konusunda yol gösterici, denetleyici rolünü üstlenmiştir.

Yüzme havuzlarının en yaygın kullanıldığı ve yapıldığı ülkelerin başında ABD, gelmektedir. Avrupa'daki gelişmiş ülkelerin büyük bir çoğunluğu da bu konuda iddialı bir konumdadırlar.

Standartların ilk defa ele alınarak uygulanmaya konulduğu ülkenin ABD olması, uluslararası üyesi de bulunduğumuz NSPI (National Spa and Pool Institute) vasıtasıyla edindiğimiz literatür bilgileri ve dokümanları bu ülkeye göre inceleme ve bunlardan yararlanabileceğimizi seçmemize etken olmuştur.

Yüzme havuzlarının yapımında standartlar öncelikle, mutlaka ve mutlaka insan sağlığı üzerine kurulmuştur. Bu nedenle henüz başlangıcında olduğumuz sektörümüzün gelişmesini, sağlam temeller üzerine oturtmak, proje, yapım, üretim ve işletme safhalarında doğru, kalıcı ve katma değer yaratıcı, milli servetin heba edilmesini önleyici, ülkemiz ekonomisine zaman içinde pozitif girdiler sağlayıcı bir bağlamda hazırlamak, bu konuyu meslek edinmiş bizler gibi kuruluş ve kişilerin önemle ele alınması, gereken konuların başında gelmektedir.

Havuzlara ait genel tanımlar ve sınıflandırmalar yapılmadan standartlara geçebilmek mümkün değildir. Burada konunun başlangıcını teşkil edecek olan havuzları, ev tipi (residential) ve eğlence havuzları ile profesyonel türde havuzlar olmak üzere ayırarak, konum özellikleri ile büyüklük ve kullanım amaçlarına göre şu şekillerde tanımlamalara yer vereceğiz.

A- Konum özelliklerine göre,

- Kısmen veya tamamen toprak içine gömülmüş havuzlar.
- Yerleşik olmayan (portatif) havuzlar.

- c) Toprak zeminin (tabii zeminin) üzerinde (hafriyatsız) imal edilmiş havuzlar.
- d) Toprak içine hafredilerek yapılmış ve taşınması mümkün olmayan prefabrik havuzlar.
- e) Klasik usullerle, belli bir statik uygulaması ile yapılmış betonarme yerleşik havuzlar

B- Büyüklük kullanım özelliklerine göre,

- a) Genel maksatlı havuzlar (public pools) tek kişi veya kuruluşun kullanım tekelinde olmayan, özel maksatlarla yapılmamış, halka açık havuzlar.
- b) Ev tipi havuzlar (Residantel pools) tamamen kişi, kuruluş veya ailelerin konutları için yapılmış türde havuzlardır.

Genel maksatlı havuzlara ait sınıflama şu şekildedir:

- 1- Class A: Müsabaka ve yarışmalara uygun olarak yapılmış eğlence havuzlarıdır.
- 2- Class B: Genel kullanıma açık dinlenme ve eğlence havuzlarıdır. (Public Pool)
- 3- Class C: Otel, motel, pansiyon vb, yerler için yapılmış havuzlardır, (semi public pools)
- 4- Class D: Medikal sorunlar, su terapisi için özel olarak yapılmış, eğlence türü olmayan havuzlardır.

Ev tipi havuzlar derinliği 61 cm'den iç yüzey alanı 22,5 m2 den daha az olmayan havuzlardır. Bu havuzlarda sıralama:

- 1- Tip I: Trampelen elemanına izin verilmeyen havuzlar
- 2- Tip II: Trampelen yapmaya uygun havuzlar
- 3- Çocuk havuzları: 0-81 cm derinliklerde yapılan küçük havuzlardır. Kendi kullanım ve konum değerleri itibariyle sınıflandırılabilen havuzların standartları kriterize edilirken, aşağıda sayacağımız hususlar göz önüne alınmıştır.
- 1- Dizayn şartları
- 2- Alan şartları
- 3- Taban şartları
- 4- Yan yüzey şartları
- 5- Derinlik şartları
- 6- Çocuk havuzu şartları
- 7- Özel form şartları
- 8- Basamak, çıkıntı ve merdiven şartları
- 9- Havuz kenar bordürü şartları
- 10- Emniyet şartları
- 11- Işıklandırma şartları
- 12- Elektrifikasyon şartları
- 13- Sirkülasyon sistem şartları
- 14- Filtrasyon genel şartları.
- 15- Pompaj şartları
- 16- Taşıma şartları
- 17- Su giriş ve çıkışına ilişkin şartlar
- 18- Borulama şartları

- 19- Atık su düzenine ait şartlar
- 20- Su bağlantı (Besleme) şartları
- 21- Hijyenizasyon-dezenfektasyon şartları
- 22- Giyinme-soyunma odaları şartları
- 23- Tuvalet ve duşlara ilişkin şartlar
- 24- Ziyaretçi ve idareci alan şartları
- 25- Yemek-Servis alan şartları
- 26- İşletme ve danışmanlık şartları
- 27- Bilgilendirme şartları

Vermiş bulunduğumuz tüm bu başlıklar, havuzlara ilişkin terimlerin de tanıtılması gereğini vurgulamaktadır. Standartlar hakkında araştırma ve geliştirme ile sonuca yaklaşırken, bu tanımlamaların da tek tek yapılması zorunlu olacaktır.

Havuzların projelendirilmesi ve imalatı safhalarında yararlanılması gereken, hatla uygulanması gereken minimum standartların oluşturulması çabalarının başlangıcını teşkil eden bu anlatımımın konunun önemine inanan meslektaşlarımca destek göreceği, oluşturdukları bilgi ve tecrübe birikimlerini standartların biran önce oluşturulması yoluna kanalize edecekleri, tartışma ortamına getirecekleri kanaatiyle saygılar sunarım.